

Fagligpedagogisk studium for lærere som underviser voksne i grunnleggende ferdigheter. Generell del

Voksenpedagogikk – teoretisk og praktisk tilnærming

Undervisningsspråk: norsk

Omfang/antall studiepoeng: 10 stp. (5 + 5)

Studieansvarlig: Lis Andersen, Vox

Godkjenning: Godkjent ved Høgskolen i Vestfold, avd. for lærerutdanning
09.11.09

Innledning

Både internasjonale og nasjonale styringsdokument viser at livslang læring har fått et stadig sterkere fokus i det nye millenniumet. En viktig grunn til dette er at vi som borgere i informasjonssamfunnet er avhengig av å ha basisferdigheter som lesing og skriving, hverdagsmatematikk, digital kompetanse og muntlig kommunikasjon. Slike grunnleggende ferdigheter er en forutsetning for å mestre utfordringene i arbeids- og samfunnsliv. Dette blir ytterligere aktualisert gjennom at Norge har blitt et flerkulturelt samfunn. Mange voksne vil derfor ha behov for opplæringstiltak som styrker en eller flere av disse ferdighetene. Mye tyder på at stadig flere voksne vil komme inn i læringssituasjoner framover, og stadig flere lærere vil dermed undervise voksne. For å imøtekomme denne utviklingen er det viktig å utvikle studier som har fokus på voksnes læring.

Målet med studiet

Målet med dette studiet er en kvalifisering og sertifisering av lærere som skal undervise voksne i grunnleggende ferdigheter. I Norge i dag finnes det ingen særskilte krav til faglig-pedagogisk kompetanse for de som skal undervise voksne. Kvalifisering og sertifisering av lærere på dette feltet er viktig for kvalitetssikring av både innhold, tilrettelegging og tilnærming til voksne i en læringssituasjon.

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter

På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet har Vox utviklet og ledet arbeidet med "Rammeverk for grunnleggende ferdigheter for voksne" i samarbeid med fagpersoner utenfor Vox (se www.vox.no). Dette rammeverket ligger til grunn for innholdet i og utformingen av alle modulene i studiet.

Rammeverket beskriver mål for oppnådd kompetanse som samsvarer med kompetansemålene i læreplan for Kunnskapsløftet, men som er tilpasset

voksnes arbeids- og livssituasjon. Ved å rette oppmerksomheten mot voksnes erfaringer og konkrete behov, kan rammeverket bidra til å styrke kvalitet og fleksibilitet i voksnes opplæringstilbud i grunnleggende ferdigheter – enten dette skjer på arbeidsplassen, på et opplæringssted eller i andre sammenhenger.

Minoritetsspråklige

Minoritetsspråklige er en viktig del av målgruppen for opplæring i grunnleggende ferdigheter. Lærere må derfor kunne vurdere når denne deltakergruppen trenger spesiell tilpasning, og kunne sørge for at de får et like godt tilbud som etnisk norske deltakere. Det minoritetsspråklige perspektivet skal derfor være tilstede som en naturlig del av alle moduler i studiet.

Målgruppe og opptakskrav

Kurset retter seg mot alle som arbeider med voksnes læring. Målgruppen er lærere innen voksenopplæring, opplæringsansvarlige i bedrifter, instruktører eller andre som har ansvar for å planlegge og/eller gjennomføre opplæring for voksne.

Det kreves godkjent lærerutdanning. Opptak på bakgrunn av realkompetanse kan også vurderes.

Studiets faglige struktur

Generell del består av to moduler, hver på 5 studiepoeng: "Voksnes læring i et teoretisk perspektiv" og "Voksnes læring i praksis - didaktikk og veiledning."

Disse to modulene inngår som del av til sammen 30 studiepoeng og skal følges suksessivt. En faglig fordypning på 20 studiepoeng i å undervise voksne i en grunnleggende ferdighet (lesing/skriving, hverdagsmatematikk, digital kompetanse) kommer mellom den første og den andre modulen. På denne måten kan den siste modulen tilpasses didaktisk til den spesifikke ferdigheten studenten har valgt å fordype seg i. I den siste modulen vil både veiledning og praktisk undervisning bli vektlagt.

Organisering

Studiet er lagt opp som deltid, og organisert på en måte som gjør at det tas hensyn til at studentene kan komme fra ulike steder i landet. Det er beregnet til sammen 4 hele dager pr modul fordelt på to samlinger. Studentene må møte på samlingene.

Arbeidsformer

Studentenes egne erfaringer trekkes inn i lærings situasjonen, og erfaringsutveksling vil være en vesentlig del av studiet.

Studiet legger spesiell vekt på oppgaver relatert til egen praksis, for eksempel det å planlegge og gjennomføre et læringsopplegg for voksne, samt konkrete veiledningsøvelser. På denne måten kan studenten få gode muligheter til å justere og reflektere over egen praksis.

Eksamen / vurdering

I begge modulene i voksenpedagogikk kreves innlevering av en artikkel (ca 5 sider) med refleksjoner rundt voksenpedagogisk teori og egen voksenpedagogisk praksis. Deler av dette arbeidet skal også være representert i en skriftlig, oppsummerende presentasjonsmappe som er felles for hele studiet.

Hele studiet (30stp) avsluttes med en muntlig samtale eller presentasjon/fremlegg, der det voksenpedagogiske perspektivet skal trekkes inn i det faglige lærestoffet. Voksenpedagogikken vektet en tredel av hele studiet.

Det gis ikke separat karakter i voksenpedagogikk, da denne inngår i vurderingen av det faglige lærestoffet.

MODUL 1: VOKSNES LÆRING I ET TEORETISK PERSPEKTIV **(5 stp)**

Kompetansemål

Studenten skal

- ha god kjennskap til rammeverket for voksnes grunnleggende ferdigheter og kunne gjøre rede for sammenhengen mellom de forskjellige ferdighetene
- kunne gjøre rede for forskjellige utfordringer knyttet til ulike læringsarenaer
- kunne gjøre rede for særlige utfordringer og muligheter knyttet til opplæring av minoritetsspråklige deltakere
- kunne reflektere rundt eget og deltakernes ulike utgangspunkt for læring og kommunikasjon

Temaområder

- Rammeverket som grunnlag for tilrettelegging av kurs i grunnleggende ferdigheter

- Undersøkelser og offentlige utredninger om voksnes grunnleggende ferdigheter
- Voksnes rett til opplæring og realkompetanse
- Ulike læringsarenaer, med vekt på arbeidsplassen og ikt-basert læring
- Formell, ikke-formell og uformell læring
- Typiske trekk ved voksne i en lærings situasjon
- Sosiokulturelle læringsteorier og kognitive perspektiver på hvordan voksne lærer
- Motivasjon – med vekt på hva som fremmer og hemmer voksnes læring

MODUL 2: VOKSNES LÆRING I PRAKSIS - DIDAKTIKK OG VEILEDNING (5 stp)

Forutsetninger: Denne modulen er den avsluttende enheten i studiet, og forutsetter at studenten har gjennomført generell introduksjonsmodul i voksenpedagogikk samt fagspesifikk modul i en av de grunnleggende ferdighetene. Modulen skal være praktisk rettet i forhold til å undervise i en grunnleggende ferdighet, og helst gjennomføres i reelle lærings situasjoner. Dvs. at studenten selv får anvende didaktikk i praksis og bruke veiledning som metode i så autentiske situasjoner som mulig.

Kompetansemål

Studentene skal

- Kunne gjennomføre gode kartleggings- og planleggingsprosesser for opplæring i grunnleggende ferdigheter for voksne på ulike læringsarenaer
- kunne velge egnede læringsmetoder og læringsressurser ut fra innsikt i deltakernes ressurser, erfaringer og behov
- kunne ta i bruk ulike veiledningsroller og veiledningsstrategier tilpasset opplæring i grunnleggende ferdigheter for voksne
- kunne reflektere over og begrunne egen praksis

Temaområder

- Planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning i grunnleggende ferdigheter i praksis: tilpasning og differensiering.
- Relevans og sammenheng: hvordan tilpasse undervisningsmaterieil til forskjellige målgrupper
- Opplæring i arbeidslivet: forankring, ansvar, implementering, informasjons- og motivasjonsarbeid rettet mot brukere og ledelse/oppdragsgiver
- Veiledningsteknikker, holdninger og tilnæringsmåter i møte med voksne